

ISSN: 3060-4613

13.00.00
13.00.01
13.00.02
13.00.03
13.00.04
13.00.05

13.00.06
13.00.07
13.00.08
13.00.09
07.00.00
19.00.00

01.00.00
02.00.00
03.00.00
09.00.00
10.00.00
11.00.00

№6/2025

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogik, psixometodologik va tabiiy fanlarga
ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 1206 sahifa,
5-iyun, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti rektori

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Umarova H.O'. – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Rector of the Nizami National Pedagogical University of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Umarova H.O'. – Minister of Preschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Woogyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali Oliy attestatsiya komissiyasining 26-08-2024-yildagi №11-05-4381/01-Kengash tavsiyasiga ko’ra, pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning tadqiqot ishlari yuzasidan dissertatsiyalarining asosiy ilmiy natijalarini chop etish uchun tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro’yxatiga kiritilgan.

Asos: OAK Pedagogik texnologiyalar va psixologik tadqiqotlar bo’yicha ekspert kengashi tavsiyasi (29-10-2024-y.; №10); OAK Tartib-qoida komissiyasi qarori (30-10-2024-y., №10/24); OAK Rayosatining qarori (31-10-2024-y., №363/5).

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo’yicha
ro’yxatdan o’tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Iqim o'zgarishi muammolari va "yashil ko'nikmalar"ning rivojlanishi.....	14
<i>Abdurashit Karimovich Avliyaqulov</i>	
TTJlardagi qizlarni qo'llab-quvvatlash, mavjud ijtimoiy-axloqiy muammolarni hal etish bo'yicha ilg'or xorijiy mamlakatlar tajribasini o'rganish.....	18
<i>Xasanboy U. Abdusamatov</i>	
Integrativ yondashuv bo'lajak o'qituvchilarda ijodiy va tahliliy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishning asosiy omili	26
<i>Jalilov Nodirjon Azamatovich</i>	
Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarning sibling munosabatlari diagnostikasi.....	30
<i>G'ayibova Nargiza Anorbayevna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning muhim omillari	33
<i>Hakimova Gulmira To'xtatosheva</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda ijtimoiy-madaniy kompetentlikni muzey pedagogikasi vositasida rivojlantirishning pedagogik-psixologik jihatlarini	37
<i>Marayimova Kibriyoxon Islomjon qizi</i>	
Iqtisodiy savodxonlikni oshirishda o'zbek tilining ta'siri	41
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekturodovna</i>	
Сторителлинг как инструмент формирования ценностных ориентаций старшеклассников	44
<i>Умрихина Виктория Игоревна</i>	
Формирование эстетических предпочтений учащихся музыкальных школ в условиях инклюзивного образования на основе стилевого подхода	52
<i>Ахунова Умида Ойбековна</i>	
Sun'iy intellektning ta'limga integratsiyasi: o'qitish va boshqaruvdagi o'rni	55
<i>Abduxamidova Muyassar Xalimjon qizi</i>	
Buxorodagi jadidchilik harakatining o'ziga xosligi va maktablardagi ta'lim tizimi.....	60
<i>Axrоров Ixtiyor Doniyorovich</i>	
Inklyuziv ta'lim sharoitida imkoniyati cheklangan bolalarning moslashuvida oila va maktabning roli	63
<i>Dadaboyev Jahongir Sherdil o'g'li</i>	
Влияние длительной госпитализации на образовательную траекторию ребенка: междисциплинарный подход	67
<i>Сайфутдинова Насиба Нурматовна</i>	
O'yinning bola faoliyati sifatidagi mohiyati va o'ziga xosligi.....	75
<i>Otasheva Lola Shoto'rayevna</i>	
Psixologik tadqiqotning umummetodologik va xususiy metodologik tamoyillari	78
<i>Xodjimatoeva Nazira Toshmatovna, Mallayeva Gulshoda Maxmudjonovna</i>	
Rivojlanishida nuqsoni bor bo'lgan bolalarni ijtimoiy hayotga tayyorlashda inklyuziv ta'limning o'rni	81
<i>B. Xusniddinova</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida loyihaviy tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirish	85
<i>Zulaykho Samatovna Ro'ziyeva</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki va yozma nutq ko'nikmalarini dars jarayonida rivojlantirish texnologiyasi	89
<i>Xudaybergenova Nawrizbiyke Qanat qizi</i>	
Sonlarni obrazlar bilan bog'lash orqali mantiqiy va ijodiy fikrlashni rivojlantirish metodikasi.....	92
<i>Kalekeeva Sarbinaz Turkmenbaevna</i>	
Methodology of Teaching English to Preschool Children	96
<i>Khurshida Tojimurodova</i>	
Malaka oshirish jarayonida yo'riqchilarning kasbiy kompetentligini takomillashtirishning ijtimoiy zaruriyati..	100
<i>Ch. B. Nalibayeva</i>	
O'qituvchilarning o'quvchilar bilan hamkorlik munosabatlari	103
<i>G'aniyeva Sayyora Saidmurod qizi</i>	
Falsafada haqiqatni izlash: empirizm va rasionallizmning o'rni.....	106
<i>Boymirzayeva Xurshida Sobirovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun axborot bilan ishlashni o'rgatishning didaktik asoslari	110
<i>Ismoilov Ravshan Yakubjon o'g'li</i>	
An Evaluation of the Impact of The Theme-Based Approach on Young Learners' Speaking Development..	113
<i>Khamraeva Gulchekhra Ibrakhimovna</i>	

O'smirlar o'rtasida o'zaro hamkorlikni rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar	118
<i>Majidov Jasur Baxtiyarovich, Xolmatova Dilorom Vahobjon qizi</i>	
Informatika fanini o'qitishda mobil dasturiy vositalaridan foydalanish imkoniyatlari	123
<i>Jo'rayev Ilhom Isxoqovich</i>	
Muqimiy asarlari vositasida talabalarda kitobxonlik tizimini rivojlantirishda innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanish	126
<i>Muxlisa Satriddinova Muhitdinova</i>	
Korpus lingvistikasida lingvostatistik tahlil metodi	132
<i>Nuritdinov Abrorbek Sayfiddin o'g'li</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni ruhlantirish va o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish	136
<i>Umarova Feruzabonu Bobir qizi, Samandarova Dildora Javlon qizi</i>	
Tizimli-faoliyatli yondashuv asosida umumpedagogik akt kompetentlikni shakllantirish muammosining nazariy-metodologik jihatlarini	139
<i>Saloxiddinova Umidaxon Mansurjon qizi</i>	
Nutqiy kamchiliklarni kamaytirishda o'yinlarning o'rni	143
<i>Jabborova Oltinoy</i>	
Matn bilan ishlash bosqichlari va ularning ingliz tilini o'rgatishdagi didaktik ahamiyati	146
<i>Soliyev Umidjon Yulchivoyevich</i>	
Ta'lim tizimini boshqarishda talabalar boshqaruvining qiyosiy tahlillari	150
<i>Uzaqov Nomozali Hamdamovich</i>	
Zamonaviy ta'lim muassasalarida pedagoglarning boshqaruv malakasini rivojlantirish yo'llari	153
<i>Z. M. Zarifova</i>	
Rossiya imperiyasining Surxon vohasi qishloq xo'jaligi va irrigatsiya tizimidagi siyosati tarixi	159
<i>Abdurashidov Anvar Abdurashidovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari katta guruh tarbiyalanuvchilarini badiiy adabiyot bilan tanishtirish texnologiyalari	164
<i>Axmadaliyev Sidiqjon Yigitalievich</i>	
Ota-onalarning ta'lim sifatiga ta'siri	167
<i>Axmadqulova Ozodaxon Xamidullo qizi</i>	
Surxon voxasi toponimlarining tarixshunosligi	170
<i>Boboyeva Sitara Ro'zimaxmatovna</i>	
O'zbek etnopedagogikasi rivojlanishining nazariy asoslari	174
<i>Davlatova Shaxnozaxon Doniyor qizi</i>	
Sihatgohlarda davolanuvchilar salomatligini saqlashda jismoniy tarbiya vositalaridan samarali foydalanish texnologiyalari	178
<i>G'aniyev Suxrob Abduvali o'g'li, Ergashov Shoxrux Yusuf o'g'li</i>	
Ikkinchi jahon urushi davrida Surxon vohasi ayollarining maorif va madaniyat sohasiga qo'shgan munosib hissalarini	183
<i>Hakimova Muyassar Rashidovna</i>	
Kitob mutolaasining pedagogik-psixologik asoslari	188
<i>Il'yasova Dilshoda Akmal qizi</i>	
O'zbekiston tarixini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar, Turkistondagi siyosiy jarayonlar, Turkiston muxtoriyati	191
<i>Isaev Oybek Axmed o'g'li</i>	
Boshlang'ich ta'limda ona tili fanidan mustaqil ishlarni tashkil etishda matnlar ustida ishlash metodikasi	195
<i>Iskandarova Maftuna Quvondiq qizi</i>	
Sinf dan tashqari tadbirlarda o'smir yoshdagi o'quvchilarning ijtimoiy tashabbuskorligini tarbiyalash metodi	199
<i>Latipova Nigoraxon Isakovna, Ibraimov Xolboy Ibragimovich</i>	
Tarixni o'rganishda yordamchi tarixiy fanlarning ahamiyati	202
<i>Maxmatkulova Nozikoy Choriyevna</i>	
Increasing the Efficiency of Economic Education Through Project-Based Educational Technologies	210
<i>Nurmatova Maftuna Ilkxamovna</i>	
Rassom O'rol Tansiqboyev asarlari vositasida maktabga tayyorlov guruhi bolalarini tabiat manzarasini chizishga o'rgatish	213
<i>Po'latov Foziljon Usibjonovich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvistik kompetensiyasini rivojlantirishda raqamli ta'lim vositalarining o'rni	216
<i>Qayumova Odinaxon Buvarayim qizi</i>	

Milliy o'zlikni anglashni shakllantirishning pedagogik asoslari.....	219
<i>Sa'dullayeva Sarvinov Ubadullo qizi</i>	
Neyrodinamik gimnastikalar yordamida o'quvchilarning matematik tafakkurini rivojlantirish.....	223
<i>Sanobar Ibragimovna Kenjayeva</i>	
Talabalarni ma'naviy tarbiyalash diagnostikasi va korrektsiyasi	228
<i>Saotmuradova Zebo Yuldash qizi</i>	
Musiqiy-nazariy fanlarni o'qitishda axborot kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llashning xususiyatlari	232
<i>Shukurova Nilufar Gayratovna</i>	
Maktabgacha ta'lim direktori shaxsiy kompetensiyasini rivojlantirish bo'yicha ilg'or xorijiy tajribalardan foydalanish.....	237
<i>Ravshanova Nargiza Norboyevna, Suvonova Sohiba Eshquvvat qizi</i>	
Surxon vohasining ijtimoiy hayotida sog'lomlashtirish oromgohlarining o'rni	241
<i>Tilovov Qorjov Bekbayevich</i>	
O'quvchilarning ma'naviy immunologik tarbiyasini shakllantirishning ilmiy asoslari	248
<i>Toshmamatova Shoxsanam Muzaffar qizi</i>	
Theoretical Foundations, Essence, Content and Forms of Economic Education for Students of Grades 5-6 of Secondary Schools	251
<i>Turakhanov Oybek Davlatovich</i>	
Tarbiyachining shaxsiy fazilatlar va pedagogik mahorati.....	257
<i>Usarova Muborak Xabibulla qizi, Abduraxmanova Matluba Kamoliddin qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda kommunikativ yondashuvga asoslangan o'qitish metodlarini takomillashtirish usullari.....	260
<i>Xoliqova Matluba Mardon qizi</i>	
Xorijiy tillarni o'qitishning zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish jarayonini takomillashtirishning shakl, metod va vositalari	263
<i>Xudoyqulova Sevara Yorqul qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ma'naviy tarbiyasida xalq pedagogikasi an'analardan foydalanish	266
<i>Yunusova Dildoraxon Xikmat qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining tanqidiy fikrlashini rivojlantirish.....	270
<i>Yusufaliyeva Gulnora Abdurahmonovna</i>	
Способы и средства обучения ценности времени в младших классах (на уроках русского языка).....	275
<i>Ниязова Хилюла Хаят кизи</i>	
Психологические, лингвистические и педагогические компоненты в раннем обучении иностранным языкам в эпоху цифровизации образования	278
<i>Турдикулова Эъзозхон Эркинжон кизи</i>	
5–7-sinflar ingliz tili darsliklaridagi muloqot matnlarining tahlili.....	281
<i>Abdumurodova Dilnoza Azimjon qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining intellektual ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning mazmuni.....	284
<i>Abduraxmonova Noila Nasim qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishida tabiiy fanlar nazariyasi va metodikasi fani rivojlanish tarixi	289
<i>Abduraxmonov Zaribjon Mansurovich, Umaraliyeva Baxtilaxon Raxmonali qizi, G'ofurova Zarnigorxon Shuxratovna</i>	
Informatika darslarida o'quvchilarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashning nazariy asoslari	293
<i>Ahmadova Kamola Ahmad qizi</i>	
Methodology for Increasing the Efficiency of Training 10–12-Year-Old Tennis Players	297
<i>Akhmedova N. I.</i>	
Musiq ta'limi yo'nalishi talabalarida ingliz tili fani doirasida kasbiy-muloqotni rivojlantirish tamoyillari	301
<i>Ashurova Zulayxo Erkinovna</i>	
Pedagogik oliy ta'limda "tasviriy faoliyatga o'rgatish metodikasi" modulini o'qitishning pedagogik va metodik xususiyatlari.....	306
<i>Boliyeva Lola Shukurovna</i>	
O'zbek tilida rang bildiruvchi leksik birliklarning tarixiy-etimologik tahlili.....	309
<i>Rahmon Ernazarov</i>	
Maktabgacha ta'limda kompyuter texnologiyalari orqali bolalarning intellektual rivojlanishini ta'minlash	313
<i>G'ulomova Muxlisa Ulug'bek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasasida huquqiy tarbiyani amalga oshirish yo'llari	317
<i>Karimova Umida Sharopovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitini shakllantirish asosi sifatida kichik maktab o'quvchilariga informatika va axborot texnologiyalarini o'qitishning o'quv-uslubiy ta'minoti	322
<i>Mamajanov Raxmatilla Yakubjanovich, Aliyev Mahmud Muso o'g'li</i>	

Использование личностно-ориентированных образовательных технологий в дошкольном образовании	327
Мирзатова Гулшода Худойбердиевна	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida rivojlantirish mohiyati.....	332
Najmiddinova Saodat Abduvohid qizi	
Ta'lim jarayonida mozaika texnologiyasi asosida bo'lajak o'qituvchilarning intellektual kompetentligini rivojlantirish.....	335
O'rinov Rustambek Yoqubjonovich	
Oilaviy munosabatlarga ijtimoiy-psixologik ta'sirlar va ularning ahamiyati	340
Otanazarova Muhayyo Uktamova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari sharoitida bolalarning harakat faoliyatini maqsadli rivojlantirish texnologiyasi	344
Radjapova Gulbahor Mamatraimovna	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda refleksiv ko'nikmalarini shakllantirish metodik muammo sifatida...	348
Raxmonova Iroda Samijonovna	
Voleybol sport seksiya mashg'ulotlarini tashkil etishda ishlab chiqilgan ilmiy-metodik dastur va anketa so'rovi natijalari tahlili	352
Sulaymonov Jahongir Solijonovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining adabiy va nutqiy kompetensiyalarni rivojlantirishda interfaol va kollaborativ metodlar qo'llanilishi	361
Temirova Iqbol Sadriddinovna	
Zamonaviy gumanitar bilimlarda "axborot kompetentligi" tushunchasining tarixiy-mantiqiy tahlili.....	365
Xoshimova Xulkaroy Xoshimjon qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning o'quv-bilish faolligini rivojlantirishda bolalar adabiyotidan foydalanish metodikasini takomillashtirish.....	369
Yuldoshova Mehriniso Ochildiyevna	
Gumanitar fanlarda milliy folklordan foydalanishning ahamiyati.....	372
Abduxakimova Maxfuza Abduraxmonova	
Методика усовершенствования коммуникативной толерантности детей в процессе изучения русского языка и литературы в начальных классах	376
Тошматова Мукаррам Джумановна, Дадаева Фируза Акрамовна	
Психологические, лингвистические и педагогические компоненты в раннем обучении иностранным языкам в эпоху цифровизации образования	380
Турдикулова Эъзозхон Эркинжон кизи	
Формирование коммуникативных умений учащихся младших классов средствами филологических наук	383
Хожиева Малика Хусниддиновна	
The Formation of Syntactic Paradigmatics.....	388
Turdiyeva Nilufar Anvarovna	
Oliy ta'limda zoologiya fanini innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida o'qitish metodikasini takomillashtirish.....	391
Xonnazarova Mamlakat To'liqinovna	
O'zbek kurashchilarining kurash usullari va taktik harakatlarini o'zlashtirish darajalari.....	395
Qon'irbaev Dastan	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida atrof olamga nisbatan mas'uliyatlikni takomillashtirish mexanizmi	399
Abdulhakimova Fotima Turduqil qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalar kreativ fikrlashini rivojlantirishning pedagogik-psixologik qonuniyatlari	403
Abdusattorova Umida Abdusamat qizi	
Raqamli dasturiy vositalari asosida organik kimyo fanini o'qitish jarayonini tashkil etish yo'nalishlari	406
Ametova Guljamila Elbrusovna	
Fanlararo aloqadorlik asosida tayanch kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari...	410
Babayeva M. A.	
Rahbarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishni boshqarish chora-tadbirlari.....	413
Bagmatov Davlatjon	
Rivojlanayotgan davlatlarda ota-ona va farzand munosabatlari.....	418
Bobojonova Nazira Merganboy qizi	
Huquqiy fanlarni innovatsion o'qitish usullarining afzalliklari	422
Dauletbaeva Jadiraxan Aliy qizi	

Ona tili o'qituvchilarining nutqi bilan bog'liq muammolar va unga doir yechimlar	426
G'. Do'stmurodov	
Barqaror rivojlanish kontekstida maktabgacha ta'lim: bolalarda ekologik ongni shakllantirish.....	430
Hoshimova Dilnoza Boymirzoyevna	
Duduqlanishni bartaraf etishda kompleks yondashuv	433
Ibroximova O'g'li Inomjon qizi	
Transformatsiya-lashayotgan jamiyatda yoshlarning shaxsiy resurslari va psixologik barqarorligi	437
Irisbayeva Qunduzxon	
Talabalarda kasbiy kreativlik ko'nikmalarini shakllantirish samaradorligi va uning natijalari	440
Ismanova Ma'mura Abdumo'minovna	
Maktabgacha yoshdagi serebral falajli bolalarda nutq va motorikani rivojlantirish	444
Isodullayeva Iqboloy Sodiqjonovna	
Talabalarining intellektual-kognitiv salohiyatini rivojlantirishda kredit-modul tizimining pedagogik jihatlar ..	447
J. Otepbergenov	
Yashil suvo'tlar (Chlorophyta) bo'limini o'qitish metodikasi	451
M. N. Xayitova	
Bo'lg'usi pedagoglarda empatik kompetensiyalarni rivojlantirish: zamonaviy yondashuvlar va amaliy strategiyalar	457
Mambetkarimova Indira Polatbaevna	
An Analysis of the Present-Day use of English Folklore in Education.....	460
Maxsudaliyeva Ranokhon Bakhodir qizi	
Yoshlarda kasbiy motivatsiyani shakllantirishning psixologik xususiyatlari	463
Mirzaxmatova Sayyora Saydaxmatovna	
Kasbiy kompetensiya tushunchasi va uning mohiyati	466
Mirzayeva Faroxat Odiljonovna	
Boshlang'ich sinfda matematika o'qitishni tashkil qilish shakllari	471
Norquvatova Diyora Davron qizi	
Zamonaviy ta'limda inklyuziv yondashuvlar: o'qituvchilarning kasbiy tayanchlarini takomillashtirish.....	475
Olimova Nodirabegim Ibrohimjon qizi	
Jadidlar ta'lim orqali jamiyatni o'zgartirishga intilganlari, ularning maqsadlari va erishilgan natijalar.....	479
Omonov Asliddin Sunnatovich	
O'zbek tilida rang bildiruvchi leksik birliklarning tarixiy-etimologik tahlili.....	481
Rahmon Ernazarov	
Boshlang'ich ta'lim – inson kamolotining ilk poydevori!	485
Ravshanova Ra'no Raup qizi	
Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyasini shakllantirishda zamonaviy raqamli texnologiyalardan foydalanish	489
Saidova Dilnoza Baxtiyor qizi	
Mental arifmetika orqali bolalar intellektini rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	493
Saydaliyeva Umidabonu Sharifjon qizi	
Innovatsion ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf ona tili darslarining samaradorligini oshirish muammosi	496
Sharipova Sevara Erkin qizi	
CEFR doirasida arab tilida yozma nutq kompetensiyasini baholash mezonlari va amaliy usullar	499
Sindarova Malika Aziz qizi	
VARK ta'lim modelining pedagogik oqibatlari	503
Temirova Mushtariybonu	
Kasbiy rivojlanish soatlarida boshlang'ich sinf o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini rivojlantirish	507
Temirova Rushana Ravshan qizi, Nishonova Durdona Olimjon qizi	
Teaching on Empty: Burnout Challenges in Elt Classrooms	511
Usmanova Nilufar Xasan qizi	
Ona tili ta'limini tashkil etish jarayonining ilmiy-nazariy tendensiyalari	514
Uzoqova Maftuna Abdirazzoqovna	
Критическое мышление в контексте эмоционального интеллекта	518
Нажмудинова Мадина Халимовна	
Реформа образовательной системы для повышения качества и доступности образования, как одна из целей устойчивого развития	521
АскарOVA Ф. А.	
Yengil atletika sport turida uzunlikka sakrovchilarni mashg'ulot jarayonida tezkor-kuch sifatlarini rivojlantirish uslubi	528
Ro'zmetov Rasul Tangirberganovich	

Nutq – ijtimoiy taraqqiyot omili sifatida: maktabgacha yoshdagi bolalarda shakllanish bosqichlari va yondashuvlar	532
Sharipova Guzal Sodiqovna, Xabibullayeva Maftunaxon Vaxobjon qizi	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida multimedia vositalari orqali nutq madaniyatini shakllantirish modeli	535
Abduvaliyeva Farida Salimjon qizi	
Yoshlarni ijtimoiy-pedagogik hamkorlikda tarbiyalash tendensiyalari	539
Abirova Umida Nazarovna	
Tanqidiy fikrlash: tushunchasini tahliliy idrok etish	543
Akabirova Mexriniso Baxtiyorovna	
Nutq nuqsoniga ega bolalar diqqat xususiyatlari	547
Akbarova Ziyoda Qurbonjon qizi	
Milliy tarbiya asoslari fanini o'qitishning amaliyotdagi holati	550
Alisher Tursunov	
Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatiga ta'sir etuvchi asosiy omillar va ularni bartaraf etish yo'llari	554
Beketov Nurseit Alijan o'g'li	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining atrof-muhitga ekologik munosabatini oshirishda ekskursiya mashg'ulotlarini o'tkazishda raqamli texnologiyalarning o'rni	558
Bovanova Umida Abduvahabovna, Meliqulova Oybahor Farhod qizi	
Neyropedagogika va zamonaviy ilmiy yondashuvlar	564
Duschanova Nilufar Sabirbayevna	
O'yin texnologiyasi asosida bolalarda muloqot madaniyatini rivojlantirish	567
Eshmuratova Gauxar Maxsudovna	
Maktabga tayyorlov guruhi bolalarida konstruksiyalashga oid ko'nikmalarni shakllantirish	570
Eshonqulova Ma'suda Xabibovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantirish markazlaridagi ta'limiy faoliyatlarni kuzatish va tahlil qilish metodikasi	573
Fayziyeva Mabudaxon Muxammadjonovna	
Duduqlanuvchi bolalar nutqini rivojlantirishda logopedik texnologiyalarning o'rni	576
Mahkamova Umida Abdusattorovna	
Kurash mashg'ulotlarining o'quvchilarni axloqiy tarbiyalashdagi roli: an'anaviy sportning pedagogik imkoniyatlari	579
Muratov Muzaffar Shermamatovich	
Autizm sindromli bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishda korreksion ishlar	582
Nabiyev Ravshanjon Shavkatjon o'g'li	
Sharq ma'rifatparvarlari va ularning gender tengligi haqidagi qarashlari	586
Norimonova Gulmira Ulug'bek qizi	
Sport vositasi orqali yoshlar o'rtasida ekstremizmning oldini olish yo'llari va mexanizmlari	589
Nosirova Dilnoza Sobirovna	
Sportchilarning individual funksional xususiyatlariga asoslangan mashg'ulot yuklamalarini optimallashtirish yo'llari	593
Olimov Shahobiddin Maribboy o'g'li, Sulaymonova Maktuba Xusan qizi	
Kasbiy sifatlarini takomillashtirishda raqamli texnologiyalar foydalanish	597
Otanazarova Mohira Xamidbekovna	
Biologiya fanining ta'limdagi o'rni va o'qitishdagi muammolar	601
Pulatova Elnora Kadirovna	
Boshlang'ich sinf darsliklaridagi antroponimlarning funksional, leksik, semantik, morfologik tadqiqi	606
Qarshiyeva Gulbahor Shamil qizi	
Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolalarda refleksiv ko'nikmalarni shakllantirish metodik muammo sifatida	609
Raxmonova Iroda Samijonovna	
Professional Standards for Pre-Service Teachers	613
Sardor Rakhmanov	
Ta'limni raqamlashtirish sharoitida bo'lajak texnologiya o'qituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik imkoniyatlari	619
Sayidova Muxtaram Xamidullayevna	
Ingliz tilini o'rgatishda multimodal yondashuv asosida ta'limiy videolardan foydalanish strategiyasi	623
Solijonova Mohlaroyim Abdumalik qizi	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini matn ustida ishlash ko'nikmalarini shakllantirishda interfaol metodlardan foydalanish.....	628
<i>Sotiboldiyeva Shoxista Jaloliddin qizi, Shodmonqulova Sevara Rahmonqul qizi</i>	
O'quv-tarbiyaviy vaziyatlarni loyihalashtirish asoslarida talabani tarbiyaviy jihatlarini takomillashtirish ..	632
<i>Temirov Ma'ruf Shuhrat o'g'li</i>	
Tikuv buyumlarini konstruksiyalash va modellashtirishning avtomatlashtirilgan tizimlari fani orqali talabalarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari	638
<i>Umarova Fotima Abduraximovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda xalq pedagogikasi vositasida milliy xarakter xususiyatlarini shakllantirish omillari.....	641
<i>Usmonova Muattar Bahadirjonovna, Hasanboyeva Kamola Dilmurod qizi</i>	
Raqamli ta'lim texnologiyalarning bugungi kunda ta'lim sohasidagi qo'llanilishi	647
<i>Xamroyeva Madina Dadajonovna, Umarov Husan Lazizi o'g'li</i>	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni boshqarishni takomillashtirish.....	650
<i>Xaydarova E'zoza Shukurullayevna, Li Zin Bo</i>	
Geografiya ta'lim yo'nalishi talabalarini o'qitish metodikasi va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga oid tadqiqot ishlarining tahlili.....	655
<i>Xodjanliyazova Shoxsanam Ergash qizi</i>	
O'tkir Hoshimovning "Tushda kechgan umurlar" romanida inson va uning ruhiyati	660
<i>Xolmatova Ro'zixon Akmaljon qizi</i>	
Talabalarda liderlikni shakllantiruvchi ijtimoiy-pedagogik omillar	663
<i>Xoshimova Muazzamxon Zaynalobidinovna</i>	
Creative Games and Project-Based Learning in Physics Lessons	666
<i>Yorqinbek Abduraimjanovich Mamatokhunov</i>	
Теоретические основы и практическое применение компетентностного подхода в обучении физике	670
<i>Абдулхаким Хакимов</i>	
Роль инклюзивной игровой деятельности в социальной адаптации детей с инвалидностью дошкольного возраста	673
<i>Плиева Руслана Владимировна</i>	
"Beruniy asri" yoxud Beruniyning xarizmatik qobiliyati va uning boqiy ilmiy merosi	676
<i>Saifnazarov Ismoil, Sultonov Tursinboy</i>	
Значение наблюдения и педагогической диагностики в инклюзивном образовании.....	682
<i>Тургунова Нилуфар Абдусаломовна</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ekologik dunyoqarashini shakllantirish texnologiyalari	685
<i>Xaydarova Shaxlo Narzullayevna, Azimova Gulmira Xayrullayevna</i>	
Диалог культур в рассказе "Келинка" галины ширяевой: гендерная и этнокультурная перспектива..	689
<i>Чернова Татьяна Алексеевна</i>	
Ijtimoiy va gumanitar fanlarning pedagogik ahamiyati: Xo'ja Vali avlodlari misolida	692
<i>Umurov Sharif Rajabovich</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida talabalar mustaqil tayyorgarligini rivojlantirishning ilmiy-metodik asoslari: didaktik yondashuvlar va ilg'or ilmiy modellarning tahlili.....	695
<i>Umarova Zaxro Abduraxim qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni o'qitishda innovatsion yondashuvga oid dolzarb masalalar	701
<i>Sharofat Juraqulova Baxtiyorovna</i>	
Bo'lajak ingliz tili mutaxassislarining sun'iy intellekt kompetensiyasi.....	704
<i>Ibragimova Hilola Bahodirjon qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari talabalari orasida kurash sport turini keng rivojlantirish	709
<i>Ochilov Elbek Olimovich</i>	
Muhandislik grafikasi ta'limida talabalarining grafik ishlarni bajarish ko'nikmalarini rivojlantirish.....	712
<i>Ashirboyev A. O., Muxamedjanova G. J.</i>	
Futbol mashg'ulotlarida o'quvchilarda jamoaviy ruhni pedagogik usullar bilan rivojlantirish	715
<i>Axmedjanov Shuhrat Boltayevich</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili ta'limida nutqiy va lingvistik kompetensiyalarini shakllantirish	718
<i>Bamullayeva Shodiyona Nasrullo qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim o'quv dasturlarining sifat va samaradorligini oshirishning nazariy hamda ilmiy asoslari	721
<i>Esanov Muzaffar Xoshimovich</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarni innovatsion pedagogik faoliyatga tayyorlash texnologiyalari	726
<i>Eshmuminova Dilshoda Iskandarovna</i>	
Jismoniy tarbiya mashg'ulotlarida pedagogik yondashuvlarning roli	730
<i>Jumanova Iroda Shokirjon qizi</i>	

Arab xattotlik san'atining rivojlanishi.....	733
Mamarajabov Mirqosim Ramazon o'g'li	
Educational Effectiveness of the Question-and-Answer Technique in Working With English Texts	737
Muradulloyeva Sevinch Soxibjon qizi	
Boshlang'ich sinf matematika va geometriya darsliklarida STEAM yondashuvi asosida o'qitishning imkoniyatlari	740
Nazarova Shahzoda	
Boshlang'ich ta'lim o'quv jarayoniga sun'iy intellektni tatbiq etishning metodik asoslari (sinfdan tashqari ishlar misolida)	744
Nigmatullayeva Matluba Izatullo qizi	
Jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining o'quvchilarda ijtimoiy faollikni shakllantirishdagi pedagogik imkoniyatlari	748
Normaxmatov Ilhom Zayniddinovich	
Boshlang'ich ta'lim sifatini oshirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining imkoniyatlari	751
Qurbonov Sanjar Rajabboyevich	
Sportchi salomatligini baholashda zamonaviy texnologiyalar	754
Samandarov A. X.	
Sport tashkilotlari uchun marketing, e-marketingning foydalari	758
Samatov Javlonbek Abdulkayumovich	
Futbol o'yinlari orqali o'quvchilarda jismoniy tarbiya pedagogikasining ahamiyati	762
Sattarov Qarshiboy Norqulovich	
Kichik maktab yoshidagi bolalarda lingvistik kreativ intellektni shakllantirishning pedagogik shartlari	765
Shodiyev Rizamat Davronovich, Jabborova Maftuna Komil qizi	
Ota-onalar bilan samarali hamkorlikni tashkil etishda direktorning strategik yondashuvi	770
Tog'ayeva Shahnoza Shavkatovna	
Maktabgacha ta'lim muassasalarida musiqa tinglash	774
Xodjayeva Nilufar Latipovna	
Talabalarda kitobxonlik madaniyatini targ'ib qilish orqali sog'lom fikrlarni shakllantirish masalasi	778
Xudayberganova Nargisa Qurbonbayevna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning ahamiyati	782
Xursanova Marjona Baxtiyor qizi	
Sun'iy intellekt – bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilari ta'limini modernizatsiya qilish vositasi sifatida	785
Yoqubaliyeva Dilafruz Payzidin qizi	
Tibbiy pedagogika: kasbiy ta'limda sog'lom turmush tarzi shakllantirishning psixopedagogik asoslari	788
Ziyatov Muhammad Namazovich	
Интерактивное обучение в развитии личности и критического мышления студентов	792
Рысова Галия Байбулатовна	
Значение искусственного интеллекта в области педагогики на основе мультимедийных приложений	795
Begaliyev Fayzali Umaraliyevich	
Favqulodda vaziyatlarning oldini olishga qaratilgan tibbiy profilaktik ishlar	798
Mahmudov Otamurod Hoshimovich	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida haykaltaroshlik san'ati bilan korruptsiyaga qarshi boshqaruv mexanizmlarini shakllantirish	802
Toshpulatova Fotima Saydullayevna	
Tinglab tushunish kompetensiyasini rivojlantirishda yuzaga keladigan qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish usullari	805
Abdulvohidov Turg'unali Abduqaxxor o'g'li	
Zamonaviy pedagogik jarayonlarda uzluksiz kasbiy rivojlanish va uning o'quvchilarning natijalariga ta'siri	808
Ahadova Mushtariybonu Akmal qizi	
Tibbiyot ta'limida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari	811
Amonova Madina Furkatovna	
Matematika fanini o'qitishda fanlararo integratsiya	814
Arabboyeva Zamiraxon Tadjibayevna	
PISA 2025 tadqiqotlariga doir tajriba sinov ishlari (O'zbekiston misolida)	817
Doniyorov Muxiddin Normamatovich	
Maktabgacha ta'limning rivojlanish markazlarida ta'lim-tarbiya jarayonida o'yinlardan foydalanish va tahlil qilish	820
Eshmuratova Gauxar Maxsudovna	
Ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etish	824
Matjanova Gulzada Annabayevna	

Al-Xorazmiy asarlari vositasida talabalarda analitik fikrlashni rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	828
<i>Qaxxorova Shaxnoza Abduvasit qizi</i>	
Xalq og'zaki ijodi vositasida boshlang'ich sinf o'quvchilarida mehnat tarbiyasini shakllantirish	832
<i>Rahmonova Zamiraxon Yakubovna</i>	
Jonli tabiat burchagini tashkil etish metodikasi.....	835
<i>Yaylovboyeva Maftuna Lochinbek qizi</i>	
Maktabga tayyorlov yoshidagi bolalarda raqamli intellekt (DQ) va divergent fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish.....	838
<i>Yusupova Xabiba Iriskulovna, Nazarmatova Dilshoda Umarali qizi, Xusanova Dilraxon Botiraliyevna</i>	
Integratsiyalashgan ta'lim jarayonida yaratiladigan metodikalar va loyiha ishlari.....	843
<i>Ergasheva Mahbuba</i>	
Инновационные педагогические подходы в системе образования и их эффективность	846
<i>Уринбаев Исроилжон Кадиrhoнович</i>	
Pedagogik faoliyatda kasbiy stress va uni keltirib chiqaruvchi omillar.....	851
<i>Boymirzayeva Nafisaxon Baxodir qizi</i>	
Talabalarda milliy tarbiya va axloqiy immunitet tushunchalarini rivojlantirishning milliy-tarixiy kontekstual jihatlari	855
<i>Rasulov Baxtiyor Maxmudjonovich, Abdullayeva Arofatxon Abduvaxobovna</i>	
TRIZ texnologiyasi – uchinchi renessans poydevori	860
<i>Yusupova Gulshiraxon Zinatdinovna</i>	
Yoshlar mafkurasini shakllantirishda hozirgi zamon ijtimoiy tarmoq va raqamli platformalarning o'rni.....	865
<i>Xonimov Sharofiddin Bahodirovich</i>	
O'zbek tilini o'qitishda raqamli ta'lim resurslarining o'rni va xususiyatlari.....	870
<i>Ashurbayeva Rukiya Kaxxarovna</i>	
Xiva xonligining tashqi savdo aloqalari tarixidan	874
<i>Abduraimova Charos Nodir qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini boshqaruv madaniyatini shakllantirish omillari.....	878
<i>Abduraxmonova Xurshida G'ofurovna</i>	
Gandbol sport turini umumiy o'rta ta'lim maktablarida rivojlantirish.....	881
<i>Ahmadjonov Dilmurod Davronjon o'g'li, Abduraxmonov Saydillo Xakimovich</i>	
PIRLS xalqaro tadqiqotida matn, topshiriqlar va baholash mezonlari	884
<i>Amonova Aziza Saydulloyevna</i>	
Tibbiyot ta'limida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari	888
<i>Amonova Madina Furkatovna</i>	
Morfonologiya va uni umumiy ta'lim tizimida o'qitish	891
<i>Asatullayeva Dilnavoz Jondullayevna</i>	
Biologiya darslarida lokal darajadagi texnologiyalardan foydalanish metodikasi	894
<i>Azimov Ibragimjon Toshpo'latovich, Mirzaboev Timur Bisenboy o'g'li, Toshpo'latova Nigina Ibrohimjon qizi</i>	
Jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining shakllari va umumiy tuzilishi	898
<i>B. R. Xudoyberdiyev</i>	
Cognitive Justification of Humor in Modern Linguistics	901
<i>Bektoshev Mubashirkhon Odilbek Ugli</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini innovatsion yondashuv asosida rivojlantirish.....	905
<i>Botirova Lobar Kamolovna</i>	
Toshkent viloyatida rekreasion faoliyat rivojlanishining asosiy muammolari	910
<i>Djurayeva Lobar Vaxitovna</i>	
Didactic Features of Using E-Portfolios in Continuing Professional Development of Teachers	915
<i>Erkaboyeva Saodathon</i>	
O'quvchilar xulqida yuzaga keladigan salbiy o'zgarishlarning korreksiyalashga xizmat qiladigan manbalar.....	918
<i>F. A. Choriyeva</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida chet tilida lug'at boyligini oshirishning samarali usullari	921
<i>G'ulomjonova Mubdi'ma G'ayratjon qizi</i>	
Kitobxon badiiy adabiyotni qanday anglaydi	924
<i>Hamdamova Dilshoda Rustamjon qizi</i>	
Zamonaviy ta'limda talabalarda ma'naviy qadriyatlarni rivojlantirishning pedagogik asoslari	928
<i>Ibragimova Dilnoza Rashid qizi</i>	
The Pedagogical Role of the Community in Promoting Abilities of Students	931
<i>Isabayeva Dilfuza Komiljonovna</i>	

Ta'lim sifatini oliy ta'lim tashkilotlarida yaxshilashda til bilishning o'rni	934
Isaqulova Baxtigul Xo'jamovna	
Madaniyatlararo muloqot kompetensiyasini rivojlantirishda ingliz tili darslarida interaktiv media vositalarining ta'siri	938
Ismoilova Zarifa Abduqaxxorovna	
O'quvchilarda tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirishda xalqaro baholash dasturlaridan foydalanish metodikasi	942
Jabborova Shahodat Ibrohim qizi	
Boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida deontologik qadriyatlar va professional etikani rivojlantirish	945
Kalandarova Fazilat Toxirovna	
Voleybolda maxsus chidamlilikni rivojlantirishning umumiy tushunchalari	948
Karimova Gulhayo Botirjon qizi	
The Portrait of the Image of Manfred in the Translation of J.G. Byron's Poem "Manfred"	953
Kurbonov Parda Akhmedovich	
Suv aralashmasi temperaturasini aniqlash	958
Mamatova Go'zaloy Jo'ramirzayevna, Mashrabboyeva Mubina Bobomurod qizi, Abdurahmonova Gulasal Avazbek qizi	
Yosh bokschilarning texnik-taktik harakatlarini takomillashtirish yo'llari	961
Mamatqulov Xusanboy Baxtiyor o'g'li	
Maktab direktorlarini qo'llab-quvvatlashda asosiy ustun amaliyotlar va O'zbekiston ta'lim tizimida ularni qo'llash imkoniyatlari	965
Mamura Tadjibayeva	
Adabiy ta'limda scamper metodining qo'llanilishi	969
Marjona Toshpulatova	
Maktabgacha ta'limda tayanch kompetensiyalarni shakllantirishda matematika va savod asoslarining didaktik yechimlari	974
Mingboyeva Guldorxon Maxmudovna	
Umumta'lim maktablarida inklyuziv ta'limni joriy etishning dolzarb muammolari va mavjud imkoniyatlari ..	977
Mo'minova Qunduz Xolmamat qizi	
"Jasper Jones" as New Life Given to The Novel "To Kill a Mockingbird"	982
Nargiza Akhrorova	
Sun'iy intellekt asosida matematik masalalarni yechish algoritmlari	985
Oqnazarov To'liqin Jalilovich, Jo'rayev Mardon	
Matematika darslarida kombinatorika elementlari va mantiqiy masalalar yechishga o'rgatish metodikasi ..	990
Panjiyeva Shahlo Zulfikar qizi	
Bo'lajak xorijiy til o'qituvchilari lisoniy-muloqot kompetentligini rivojlantirishga qo'yiladigan didaktik talablar	993
Raximova Charosxon Baxromjon qizi	
Kurash texnikasi va taktikasini bolalarga o'rgatish yo'llari	996
Raxmonov Dilmurod Nusratovich	
Pedagogical Technologies in Modern Education: Trends and Applications	999
Salimova Bakhora Khurbanovna	
Global ta'lim makonida milliy tarbiyani rivojlantirish istiqbollari	1003
Sanaqulov Sardor Istamqulovich	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida so'z turkumlari mavzusini o'rgatishda qiziqarli o'yinlardan foydalanish	1006
Shomurotova Sevinchoy San'at qizi	
Kredit-modul tizimida texnologik fanlar o'qituvchilarini tayyorlashda raqamli avtomatlashtirilgan o'quv modullari yaratish imkoniyatlari	1009
Turdikulova Sevara Abdumom'inovna	
Tyutorlik faoliyatining zamonaviy ta'lim tizimidagi ahamiyati va murabbiylik an'analarning uzviyligi	1012
Ubaydullayev Zuxriddin Botirovich	
O'zbekistonda til ta'limida innovatsiyalar: sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalar yondashuvi	1016
Umarova Iroda Shavkatjon qizi	
Pedagogical Situation of Developing Students' Critical Thinking	1020
Usmonova Oydin Sherali kizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida pedagogik texnikani rivojlantirishning didaktik omillari	1024
Xolmo'minova Bahora Abdujalolovna	
Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining ijodiy kompetensiyasini rivojlantirishga qo'yiladigan didaktik tamoyillar ..	1027
Xurshidjon Raximov Xursandjon o'g'li	
O'zbekistonda steam ta'lim tizimini tatbiq etishning nazariy aspektlari	1031
Yaxshiboyeva Sitara Toshpulat qizi	

Oliy ta'limda talabalar ijodiy salohiyatini shakllantirishda pedagogik innovatsiyalarning o'rni va imkoniyatlari	1034
<i>Yuldashev Abdurauf Ro'zmatjonovich</i>	
Talabalarda nutqiy faoliyatni rivojlantirishga doir olib borilayotgan ishlarning joriy holati	1037
<i>Yusufova Gulhayo Nosirxon qizi</i>	
Ingliz tili fanini o'qitishda (PBL) loyiha va muammoga asoslangan metodika: O'zbekiston tajribasi va xalqaro amaliyot	1040
<i>Zarina Tasheva Djumayevna</i>	
Актуальные проблемы изучения русского языка	1043
<i>Абдуллаева Нигора Курбановна</i>	
Применение цифровых средств обучения в курсе "Окружающий мир" для изучения народной экологии в начальной школе	1046
<i>Бобаева Зиёдахон Махамаджон кизи</i>	
Tasviriy san'at darslarini o'qitishga innovatsion yondashuv	1049
<i>N. P. Kaipov</i>	
Важность разработки стратегических программ развития страны	1052
<i>Каримова Нуржахон Олим кизи</i>	
Pedagog kadrlar kasbiy kompetentligi diagnostikasining kvalimetrik texnologiyalari	1056
<i>Mirsoliyeva Muhabbatxon To'xtasinovna</i>	
Анализ элективных курсов по информатике в зарубежных странах и их аналогов в системе образования Узбекистана	1060
<i>Урынбаева Азада Бахадировна</i>	
Multimedia texnologiyalarining ta'lim tizimiga integratsiyasi	1064
<i>Raximova Dilfuza Abduraxmonovna</i>	
Talabalarining kiberpedagogik kompetensiyasini rivojlantirishning didaktik ta'minoti	1068
<i>Bekchonova Shoira Bazarbayevna</i>	
Ta'limda IOT&AI texnologiyalari imkoniyatlari	1072
<i>Badalxodjayev To'liqinjon Ikramiddinovich</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini o'tkazish metodlari	1076
<i>EshTURDIYEV Abbas Erkin o'g'li</i>	
Yosh basketbolchilarni umumiy chidamliligini rivojlantirish bilan bog'liq muammo va yechimlar	1079
<i>Mamatov Pahlavon Urayimjon o'g'li</i>	
O'zbek oilalarida o'smir yigitlarni axloqiy tarbiyalashda etnopedagogika elementlaridan foydalanish	1082
<i>Nuradinov Furqatjon Rashidovich, Eshpo'latov Bekzod Muxiddin o'g'li</i>	
Muammoli ta'lim texnologiyalari asosida o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishini takomillashtirish	1085
<i>Otamurodova Yaxshigul Farxodovna</i>	
Maktab ta'lim jarayonida o'quvchilarning tayanch kompetentlik darajasini baholash	1088
<i>Sabitova Kamola Furkatovna</i>	
So'z va san'at: adabiyot darslarida san'at namunalaridan foydalanish	1094
<i>Sharipov Elmurod Sa'dulla o'g'li</i>	
Bo'lajak logopedlarni korreksion jarayonlarini tizimli tahlil qilishning pedagogik imkoniyatlarini takomillashtirish (DENS-terapiya misolida)	1098
<i>Toshturdiyeva Zoyira Dusmurod kizi</i>	
O'rta va uzoq masofalarga yugurish texnikasini o'rgatish usullari	1101
<i>To'xtanazarov Qahramon Abduvahobovich</i>	
Futbol o'yinida to'p olib yurish texnikasi va taktikasi asoslari	1105
<i>Tursunqulov Mansur Mahmud o'g'li</i>	
Sport mashg'ulotlari jarayonida sportchilarni milliy harakatli o'yinlar vositasida jismoniy qobiliyatini rivojlantirish texnologiyasi(qo'l to'pi sport turi misolida)	1109
<i>Xayitboyev Nabijon Sheraliyevich</i>	
Глобализация, современность, узбекский язык и национальная идентичность	1113
<i>Думахонова Шодиixon Искандар кизи</i>	
Talabalarining kasbiy tayyorligida raqamli savodxonlikning ta'siri	1118
<i>Orunbayeva Uminiso Sharabidinovna</i>	
Методические рекомендации для учителей начальных классов по использованию ИКТ на уроках математики	1123
<i>Тухтаева Шахноза Маратовна</i>	
Ona tili ta'limi jarayonida nutqiy kompetensiyalar ustida ishlash	1127
<i>Umurova Ruxshona Isomiddin qizi</i>	
Ko'rish nuqsoniga ega bolalarning psixik rivojlanishida korreksiya va kompensatsiya	1130
<i>Ergasheva Fayoza Bahodir qizi</i>	

Индивидуальный подход в управлении интенсивностью и нормами нагрузки на этапе подготовки у бегунов на средние дистанции	1134
Ғофуров Омадбек Ғайратжон ўғли	
Yosh bokschilarni musobaqa faoliyatining obektiv malumotlar	1138
Qon'irbayev Dastan	
O'quvchilar kognitiv faolligining rivojlanishiga ta'sir etuvchi o'ziga xos jihatlari	1142
Panjiyev Maqsud	
Methods and Techniques for Teaching English Literature	1146
Abdramanova Dilbar Purxanatdin qizi	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'tkaziladigan jismoniy tarbiya darslarining zamonaviy ta'lim texnologiyalari	1151
Ikrarov Amirbek Aminovich, Xudayberganov Umidbek Yusufbayevich	
Musiqqa o'qituvchilarining pedagogik mahorati	1154
Rustamova Maxsuma Farxodbek qizi	
Badiiy idrok va estetik tarbiyada didaktik o'yinlarning ahamiyati	1157
Salimova Ganjina Salomovna	
Психолого-педагогические условия эффективного использования интерактивных игровых методов	1159
Хафизова Машхура Аминовна	
Особенности использования метода проектов в процессе дошкольного образования	1163
Эшпулатов Шакир Набиевич, Пардаева Гульчехра Сафаровна	
Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini halq xunarmadchiligi asosida tayyorlash jarayoni pedagogik muammo sifatida	1168
Amanbayev M. A.	
Autizm spektri buzilishi bo'lgan bolalarda psixomotor va fazoviy tasavvurlarni shakllantirishning korreksion yondashuvlari	1172
Usmanova Nilufar Ilhom qizi	
Matematika fanida animatsiya va 3D grafiklardan foydalanish	1177
G'ofurov Jamoliddin Xusniddinovich	
Gender zo'ravonligining oldini olishda huquqiy va ijtimoiy mexanizmlar	1184
Abdukaxorova O'g'li Isroiljon qizi	
Zamonaviy ingliz diaxronik korpuslari asosida Mediatextcorpus.com tahlili	1186
Ataboyev Nozimjon Bobojon o'g'li	
Erta yoshdagilar uchun pedagogik-psixologik yondashuvlar: maktabgacha va boshlang'ich ta'limda shaxsiy rivojlanishga ta'sir etuvchi omillar	1191
Azizova Shodiya Utkur qizi	
O'rta Osiyodagi qadimiy karvon shaharlari: tarixiy va arxeologik manbalar asosida	1195
Tugalova Madina Erkin qizi	
Ayollarda depressiyaga olib keluvchi biologik va ijtimoiy omillar	1198
Jo'rayeva Kaniza Akbarali qizi	
Maktabgacha ta'limda shaxsga yo'naltirilgan ta'limni rivojlantirishning shakli, metod va vositalari	1202
Xalilokova Maksudaxon Ergashevna	

AYOLLARDA DEPRESSIYAGA OLIB KELUVCHI BIOLOGIK VA IJTIMOIY OMILLAR

Jo'rayeva Kaniza Akbarali qizi

Alfraganus universiteti Pedagogika kafedrasi

Pedagogika va psixologiya yo'nalishi 3-bosqich talabasi

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada ayollar orasida keng tarqalgan depressiv holatlarning sabablari, xususan, ularning biologik va ijtimoiy ildizlari chuqur tahlil qilinadi. Ayollarning ruhiy salomatligi ko'plab omillar bilan chambarchas bog'liq bo'lib, ularga gormonal o'zgarishlar (masalan, hayz davri oldi sindromi, homiladorlik va tug'ruqdan keyingi davr, menopauza), shuningdek, genetik moyillik va nevrobiologik omillar kabi biologik sabablar kiradi. Shu bilan birga, ayollar jamiyatda ko'proq ijtimoiy bosim, gender stereotiplari, iqtisodiy qiyinchiliklar, oilaviy zo'ravonlik va ijtimoiy yordam yetishmovchiligi kabi omillarga duch keladi. Maqolada bu omillar o'zaro qanday bog'liqlikda depressiv buzilishlarni keltirib chiqarishi ilmiy adabiyotlar va so'rovnoma asosida yoritiladi. Tadqiqot natijalari depressiya sabablari kompleks xarakterga ega ekanligini, uni aniqlash va bartaraf etishda individual yondashuv hamda tizimli psixologik yordam zarurligini ko'rsatadi. Mazkur tahlillar asosida ayollar depressiyasining oldini olish va kamaytirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ham ishlab chiqiladi.

Kalit so'zlar: ayollar depressiyasi, biologik omillar, ijtimoiy bosim, postnatal depressiya, gormonal o'zgarishlar, gender tengsizligi, oilaviy muhit, ruhiy salomatlik, psixologik omillar, stress.

Abstract: This scientific article analyzes the causes of widespread depressive states among women, focusing particularly on their biological and social roots. Women's mental health is closely linked to numerous factors, including biological causes such as hormonal changes (e.g., premenstrual syndrome, pregnancy and postpartum periods, menopause), as well as genetic predisposition and neurobiological mechanisms. Additionally, women are more frequently exposed to social pressures, gender stereotypes, economic difficulties, domestic violence, and lack of social support in society. The article explores how these factors interrelate in contributing to the development of depressive disorders, based on scientific literature and survey data. The research findings indicate that the causes of depression are of a complex nature and require an individualized approach as well as systematic psychological assistance. Based on the analysis, practical recommendations are proposed for the prevention and reduction of depression among women.

Key words: women's depression, biological factors, social pressure, postnatal depression, hormonal changes, gender inequality, family environment, mental health, psychological factors, stress.

Аннотация: В данной научной статье анализируются причины широко распространённых депрессивных состояний среди женщин, с особым акцентом на их биологические и социальные корни. Психическое здоровье женщин тесно связано с множеством факторов, включая биологические причины, такие как гормональные изменения (например, предменструальный синдром, беременность и послеродовой период, менопауза), а также генетическую предрасположенность и нейробиологические механизмы. Кроме того, женщины в обществе чаще сталкиваются с социальным давлением, гендерными стереотипами, экономическими трудностями, домашним насилием и нехваткой социальной поддержки. В статье рассматривается взаимосвязь этих факторов в формировании депрессивных расстройств на основе научной литературы и данных опросов. Результаты исследования показывают, что причины депрессии имеют комплексный характер и требуют индивидуального подхода и системной психологической помощи. На основе проведённого анализа разработаны практические рекомендации по профилактике и снижению уровня депрессии среди женщин.

Ключевые слова: депрессия у женщин, биологические факторы, социальное давление, послеродовая депрессия, гормональные изменения, гендерное неравенство, семейная среда, психическое здоровье, психологические факторы, стресс.

KIRISH

Zamonaviy jamiyatda ruhiy salomatlik masalalari nafaqat tibbiy va psixologik, balki ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan ham dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, ayollar orasida ruhiy buzilishlar, xususan, depressiv holatlarning keskin ortib borayotgani sog'liqni saqlash tizimlari uchun jiddiy muammo bo'lib qolmoqda. Depres-

siya insonning hissiy, kognitiv va jismoniy holatiga salbiy ta'sir ko'rsatib, uning kundalik hayot faoliyatini izdan chiqaradi, ijtimoiy munosabatlarga putur yetkazadi va hayot sifatini pasaytiradi.

Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (JSST)ning 2022-yilgi ma'lumotlariga ko'ra, dunyo bo'ylab har 10 ayoldan kamida bittasi hayoti davomida hech bo'lmaganda bir marta depressiv epizodni boshdan kechiradi. Bunga sabab bo'luvchi omillar ko'p qirrali va murakkab bo'lib, ular orasida biologik, psixologik va ijtimoiy omillar ajralib turadi. Gormonal o'zgarishlar, hayz davri, homiladorlik, tug'ruq va menopauza kabi hayotiy bosqichlar ayol organizmida sezilarli o'zgarishlarga sabab bo'ladi va ularning ruhiy holatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu bilan birga, ayollar ko'pincha jamiyatda gender tengsizligi, iqtisodiy bosim, ish va oila majburiyatlari, psixologik zo'ravonlik va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash yetishmovchiligi kabi ijtimoiy muammolar bilan to'qnash keladilar. Depressiyaning shakllanishida biologik va ijtimoiy omillarning birgalikdagi roli ko'plab ilmiy tadqiqotlar mavzusi bo'lgan bo'lsa-da, ularning o'zaro ta'sir mexanizmlari hali ham to'liq o'rganilmagan. Shu boisdan, ushbu maqolada ayollar depressiyasining kelib chiqishiga sabab bo'luvchi asosiy biologik va ijtimoiy omillar tahlil qilinadi, mavjud ilmiy adabiyotlar asosida chuqur sharh beriladi hamda muammoni bartaraf etishga qaratilgan tavsiyalar ilgari suriladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ayollarda depressiya holatlarini o'rganishga qaratilgan ilmiy izlanishlar soni so'nggi yillarda sezilarli darajada ortdi. Depressiyaning biologik va ijtimoiy ildizlarini aniqlash bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar bu muammoning ko'p omilli xarakterga ega ekanini ko'rsatadi. Mazkur maqola mavzusi doirasida bir nechta yetakchi tadqiqotlar va mualliflar fikrlari e'tiborga loyiqdir. Xususan, Becker, Jill M. et al. (2010) o'z tadqiqotida ayollarda gormonal o'zgarishlar, ayniqsa, estrogen bog'liq neyrobiologik o'zgarishlarning ruhiy salomatlikka ta'siri haqida to'xtalgan. Ularning fikricha, estrogen sezuvchanlik darajasi yuqori bo'lgan ayollar gormonal tebranishlar paytida depressiv holatlarga ko'proq moyil bo'ladi. Bu holat ayniqsa postnatal depressiya va premenstrual disforik sindromda yaqqol namoyon bo'ladi.

Brown va Harris (1978) tomonidan o'tkazilgan klassik tadqiqotda esa ayollar depressiyasining ijtimoiy sabablariga e'tibor qaratilgan. Ular ayollar orasida depressiyaning keng tarqalishiga oilaviy zo'ravonlik, ijtimoiy yordam yetishmovchiligi, past ijtimoiy maqom va yolg'izlik kabi omillar asosiy sabab bo'lishini aniqlagan. Bu tadqiqot natijalari ijtimoiy omillar ruhiy buzilishlar rivojida muhim o'rin tutishini isbotlab berdi. Kessler et al. (2003) tomonidan o'tkazilgan keng miqyosdagi epidemiologik tadqiqotda ayollarning depressiyaga moyilligi erkaklarga nisbatan ikki barobar yuqori ekanligi aniqlangan. Bu holat biologik jihatlar bilan bir qatorda ayollarning jamiyatdagi ijtimoiy roli, iqtisodiy mustaqillik darajasi va psixologik bosim darajasi bilan ham bog'liq ekani qayd etilgan. O'zbek tadqiqotchilari orasida ham bu mavzuga oid muhim ishlanmalar mavjud. Jumladan, Sattarova Dिल्фуза Erkinbayevna (2020) ayollar ruhiy salomatligi va unga ta'sir qiluvchi o'zbek oilaviy an'analari, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash tizimi va madaniy qadriyatlar o'rtasidagi bog'liqlikni tahlil qilgan. U depressiv holatlarning rivojlanishida ayollarning ijtimoiy roli va ularga yuklatilgan ko'plab vazifalar salbiy psixologik ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydi. Shuningdek, Karimova N.R. (2022) o'z tadqiqotida gender tengsizligi, ish joyidagi kamsitish, ayollarning iqtisodiy qarorlar qabul qilishdagi cheklovlari ularning emotsional salomatligiga qanday salbiy ta'sir ko'rsatishini ko'rsatgan. U ijtimoiy tengsizliklar ruhiy muvozanatning buzilishiga olib kelishini o'zbek jamiyati kontekstida asoslab bergan.

TADDIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda ayollarda depressiv holatlarning shakllanishiga ta'sir qiluvchi biologik va ijtimoiy omillarni o'rganish, ularning o'zaro bog'liqligini tahlil qilish maqsadida bir nechta ilmiy-uslubiy yondashuvlar qo'llanildi. Tadqiqotning asosiy metodologik asoslari quyidagilardan iborat:

- 1. Deskriptiv (tasviriy) tahlil** – Tadqiqotning boshlang'ich bosqichida mavzuga oid xalqaro va mahalliy ilmiy adabiyotlar, statistik hisobotlar, Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (JSST), Amerika Psixiatriya Assotsiatsiyasi (APA) kabi tashkilotlarning tavsiyalari o'rganildi. Ushbu bosqich depressiyaga ta'sir etuvchi asosiy biologik (gormonal, genetik, neyrobiologik) va ijtimoiy (gender tengsizligi, oilaviy muhit, iqtisodiy bosim) omillarni aniqlashga xizmat qildi.
- 2. Solishtirma metod (komparativ tahlil)** – Depressiv buzilishlarning jinslararo farqlari tahlil qilindi. Ayollar va erkaklardagi depressiyaning sabablari, ko'rinishlari hamda kechish xususiyatlari taqqoslab o'rganildi. Ayollar depressiyasida gormonal sikllar va ijtimoiy rollarning murakkabligi asosiy farqlovchi omil sifatida ko'rsatildi.
- 3. Sotsiologik so'rov (empirik ma'lumotlar yig'ish)** – Tadqiqotning amaliy bosqichida 18–45 yosh oralig'idagi 50 nafar ayol orasida ixtiyoriy va anonim tarzda so'rovnoma o'tkazildi. Savollar depressiv simp-

tomlar, ularning davomiyligi, sabablari, kundalik hayotdagi stress manbalari, oilaviy muhit, jamiyatdagi bosim va ruhiy yordamga bo'lgan ehtiyoj kabi jihatlarni qamrab oldi. So'rovdan olingan natijalar statistik jihatdan umumlashtirildi.

4. **Psixologik diagnostika (kliniko-psixologik baholash)** – So'rovnoma ishtirokchilarining depressiv holat darajasi Beck Depression Inventory (BDI) asosida baholandi. Ushbu psixologik test depressiyaning darajasi (engil, o'rta yoki og'ir) va simptomlarini aniq aniqlashda qo'llaniladi. Shuningdek, baholash natijalari biologik va ijtimoiy omillar o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlashda foydalanildi.
5. **Analitik yondashuv** – Yig'ilgan empirik ma'lumotlar tizimlashtirilib, tahliliy uslubda qayta ishlangan. Biologik va ijtimoiy omillar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik aniqlanib, ularning depressiv holatlarning shakllanishidagi roli statistik asosda baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot davomida yig'ilgan empirik ma'lumotlar va psixologik baholash natijalari ayollarda depressiv holatlarning yuzaga kelishida biologik va ijtimoiy omillarning o'zaro kuchli bog'liqligi mavjudligini ko'rsatdi. So'rovnoma va diagnostika asosida olingan natijalarga ko'ra, so'rovda qatnashgan 18–45 yosh oralig'idagi 50 nafar ayoldan 64 foizi hayotining ma'lum bosqichida kamida bir marta depressiv holatni boshidan kechirganini bildirgan. Ulardan ko'pchiligi bunday holatlarni hech kimga bildirmaslikka harakat qilgan, bu esa ruhiy yordam olishning kechikishiga olib kelgan.

Ayollarda depressiyaga olib keluvchi asosiy biologik omillar sifatida:

- premenstrual sindrom (52%) – hayz davri oldidan asabiylik, bezovtalik va charchoq;
- postnatal depressiya (38%) – tug'ruqdan keyingi ruhiy tushkunlik va onalik bosimini his etish;
- menopauza davriga o'tish (31%) – gormonal va jismoniy o'zgarishlarga bog'liq emotsional muvozanatsizliklar aniqlangan.

Shuningdek, ba'zi ayollar gormonal kontratseptivlar yoki surunkali endokrin kasalliklar (masalan, qalqonsimon bez disfunktsiyasi) fonida ham depressiv simptomlarga duch kelgan. Ijtimoiy omillar esa ayollar ruhiyatiga kuchli ta'sir ko'rsatgan bo'lib, ularning asosiylari quyidagilardir:

- ijtimoiy bosim va gender stereotiplari (46%) – masalan, “ayol har narsaga chidashi kerak” degan noto'g'ri qarashlar;
- moliyaviy qiyinchiliklar, ishsizlik yoki erkakka to'liq iqtisodiy qaramlik (40%); oilaviy ziddiyat va psixologik/maishiy zo'ravonlik (37%) – jumladan, turmush o'rtog'i tomonidan e'tiborsizlik, tahdid va haqorat;
- yolg'izlik va ijtimoiy qo'llab-quvvatlashning yetishmasligi (29%).

Beck depressiya shkalasi asosida o'tkazilgan psixologik baholashda ishtirokchilarning 26 foizida o'rta darajadagi depressiya, 18 foizida og'ir darajadagi depressiya alomatlari aniqlangan bo'lsa, 34 foizida bunday holatlar kuzatilmagan yoki juda yengil darajada bo'lgan. Olingan natijalar ayollarda depressiv holatlarning kelib chiqishi odatda bir vaqtning o'zida biologik va ijtimoiy omillar yig'indisidan iborat bo'lishini ko'rsatmoqda. Ushbu omillar o'zaro murakkab bog'liqlikka ega bo'lib, birining kuchayishi boshqasining faollashuviga olib keladi. Masalan, tug'ruqdan keyingi gormonal o'zgarishlar oilaviy qo'llab-quvvatlovning yetishmasligi bilan uyg'unlashganda depressiya ehtimoli sezilarli darajada ortadi. O'tkazilgan tadqiqotlar va tahlillar asosida ayollarda depressiv holatlarning kelib chiqish sabablari murakkab, ko'p omilli va o'zaro bog'liq xususiyatga ega ekanligi aniqlandi.

Biologik omillar, xususan, gormonal o'zgarishlar, homiladorlik, tug'ruq va menopauza kabi tabiiy fiziologik jarayonlar ayol organizmida psixik beqarorlikka olib kelishi mumkin. Bu holatlar ijtimoiy muhitdagi stresslar, gender kamsitish, oilaviy zo'ravonlik va iqtisodiy bosimlar bilan uyg'unlashganda depressiya rivojlanish xavfi yanada ortadi. Shunday ekan, depressiya sabablarini aniqlash va bartaraf etish jarayoni bir tomonlama emas, balki kompleks, tizimli va interdisiplinar yondashuv asosida tashkil etilishi zarur. Depressiyaning nafaqat individual, balki oilaviy va jamiyat darajasidagi ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari mavjudligi ushbu masalaga davlat, sog'liqni saqlash tizimi, psixologik xizmatlar va fuqarolik jamiyati tomonidan jiddiy e'tibor qaratilishini taqozo etadi.

XULOSA

O'tkazilgan tadqiqotlar va tahlillar asosida aniqlanishicha, ayollarda depressiv holatlarning kelib chiqish sabablari murakkab, ko'p omilli va o'zaro bog'liq xususiyatga ega. Biologik omillar, xususan, gormonal o'zgarishlar, homiladorlik, tug'ruq va menopauza kabi tabiiy fiziologik jarayonlar ayol organizmida psixik beqarorlikka olib kelishi mumkin. Bu holatlar ijtimoiy muhitdagi stresslar, gender kamsitish, oilaviy zo'ravonlik va iqtisodiy bosimlar bilan uyg'unlashganda depressiya rivojlanish xavfi yanada ortadi. Aksariyat holatlarda depressiya sabablarini aniqlash va bartaraf etish bir tomonlama yondashuv bilan emas, balki kompleks, tizimli va interdisiplinar yondashuv asosida amalga oshirilishi lozim. Depressiyaning nafaqat individual, balki oilaviy va jamiyat darajasidagi ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari mavjudligi ushbu masalaga davlat, sog'liqni saqlash tizimi, psixologik xizmatlar va fuqarolik jamiyati tomonidan jiddiy e'tibor qaratilishini talab qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Becker, J. va boshq. (2010). Hormonal Regulation and Women's Mental Health. Journal of Clinical Psychiatry.
2. Brown, G. W., & Harris, T. (1978). Social Origins of Depression. Tavistock Publications.
3. World Health Organization. (2022). Depression: Global Health Estimates.
4. Karimova, N.R. (2022). Ayollar ruhiyatiga ijtimoiy-madaniy ta'sirlar. Toshkent: Fan.
5. Sattarova, D.E. (2020). Ruhiy salomatlik va ayollar psixologiyasi. O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti.
6. Beck, A.T. (1961). An Inventory for Measuring Depression. Archives of General Psychiatry.
7. American Psychiatric Association. (2022). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5-TR).

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.